

Media ja lehdistö

Unionin yleinen tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 21/22
Luxemburgissa 2.2.2022

Tuomio asiassa T-616/18
Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo v. komissio
(Cazpromin antamat sitoumukset)

**Unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanteen komission päätöksestä, jolla
Gazpromin esittämät sitoumukset määrätään velvoittaviksi komissiolla
kaasutoimitusten tuotantoketjun alkupään Keski- ja Itä-Euroopan maissa
sijaitsevien kansallisten tukkumyyntimarkkinoiden osalta olevien huolenaiheiden
poistamiseksi**

*Päätöksessä, jossa nämä sitoumukset hyväksyttiin, ei ole tehty kantajan väittämiä
menettelyvirheitä tai aineellisia virheitä*

Euroopan komissio toteutti vuosien 2011 ja 2015 välillä useita toimenpiteitä kaasumarkkinoiden toiminnan tutkimiseksi Keski- ja Itä-Euroopassa. Se aloitti tässä yhteydessä tutkinnan Gazprom PJSC:n ja Gazprom export LLC:n osalta (jäljempänä molemmat yhdessä Gazprom) kaasun toimituksista kahdeksassa jäsenvaltiossa eli Bulgariassa, Tšekissä, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Unkarissa, Puolassa ja Slovakiassa (jäljempänä kyseiset maat).

Komissio lähetti 22.4.2015 Gazpromille väitetiedoksiannon,¹ jossa se moitti tätä siitä, että se oli käyttänyt määräävää asemaansa väärin kaasutoimitusten tuotantoketjun alkupään kansallisilla tukkumyyntimarkkinoilla kyseisissä maissa kaasun vapaan liikkuvuuden estämiseksi vastoin SEUT 102 artiklaa, jossa kielletään tällainen väärinkäyttö.

Komissio katsoi väitetiedoksiannossa erityisesti, että Gazpromin strategia käsitti kolme mahdollisesti kilpailua rajoittavaa menettelytapakokonaisuutta:

- ensinnäkin Gazprom on asettanut alueellisia rajoituksia tukkukauppiaiden ja eräiden teollisuusasiakkaiden kanssa tekemissään kaasun toimitussopimuksissa kyseisissä maissa (jäljempänä alueellisia rajoituksia koskevat väitteet)
- toiseksi Gazprom on pystynyt näiden alueellisten rajoitusten takia harjoittamaan vilpillistä hinnoittelupolitiikkaa viidessä kyseisessä maassa, eli Bulgariassa, Virossa, Latviassa, Liettuassa ja Puolassa siten, että se on määrännyt ylihintoja (jäljempänä hinnoittelukäytäntöjä koskevat väitteet)
- kolmanneksi Gazprom on asettanut Bulgariaan ja Puolaan suuntautuvien kaasuntoimitusten edellytykseksi, että se saa tukkukauppiailta tiettyjä kaasunsiirtoinfrastruktuuria koskevia takeita. Nämä takeet koskevat erityisesti sitä, että kantajana oleva puolalainen tukkukauppias Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. hyväksyy sen, että Gazprom vahvistaa määräysvaltaa Yamal-kaasuputken, joka on yksi tärkeimmistä kaasun siirtoputkista Puolassa, Puolan osuuden investointien hallinnomisessa (jäljempänä Yamalia koskevat väitteet).

Näiden kilpailuongelmien ratkaisemiseksi Gazprom esitti muodollisen sitoumuksia koskevan ehdotuksen komissiolle ja saatuaan niiden, joita asia koskee, huomautukset, muutetun sitoumuksia koskevan ehdotuksen (jäljempänä lopulliset sitoumukset).

¹ [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklan mukaisten komission menettelyjen kulusta 7.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 773/2004 (EUVL 2004, L 123, s. 18) 10 artiklan mukaisesti.

Kantaja teki tämän menettelyn ohella 9.3.2017 kantelun, jossa se ilmoitti Gazpromin väärinkäytön sisältävistä menettelytavoista, jotka olivat suureksi osaksi päällekkäisiä jo väitetiedoksiannossa esille tuotujen huolenaiheiden kanssa. Komissio kuitenkin hylkäsi tämän kantelun.²

Komissio hyväksyi 24.5.2018 antamassaan päätöksessä (jäljempänä riidanalainen päätös)³ Gazpromin esittämät lopulliset sitoumukset ja määräsi ne velvoittaviksi ja lopetti hallinnollisen menettelyn asetuksen N:o 1/2003⁴ 9 artiklan mukaisesti.

Kantaja nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa tästä päätöksestä kumoamiskanteen, jossa se katsoi, että komissio on erityisesti rikkonut useilta osin asetuksen N:o 1/2003 9 artiklaa, loukannut suhteellisuusperiaatetta, koska sitoumukset olivat epätäydellisiä ja riittämättömiä ja että se on rikkonut useita EUT-sopimuksen määräyksiä erityisesti, koska päätös oli SEUT 194 artiklan ja unionin energiapolitiikan tavoitteiden vastainen.⁵

Unionin yleisen tuomioistuimen laajennettu kahdeksas jaosto hylkää tämän kanteen.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

Unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että riidanlaisessa päätöksessä ei ole tehty yhtään kantajan kuudessa kanneperusteessaan esiintuomista menettelyvirheistä tai aineellisista virheistä.

Erityisesti unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanneperusteen, jossa komissiota moititaan siitä, että se hyväksyi lopulliset sitoumukset, vaikka niillä ei poisteta Yamalia koskevia väitteitä.

Unionin yleinen tuomioistuin toteaa tämän johdosta, että asetuksen N:o 1/2003 9 artiklassa säädettyssä sitoumuksia koskevassa menettelyssä suhteellisuusperiaatteen noudattamiseen liittyvät vaatimukset eivät voi tarkoittaa sitä, että kyseisten yritysten ehdottamissa sitoumuksissa on välttämättä oltava vastaus kaikkiin ennakoarvioinnissa selostettuihin kilpailuun liittyviin huolenaiheisiin myös silloin, kun tämä arviointi tapahtuu – kuten käsiteltävässä asiassa – väitetiedoksiannon muodossa. Komission pitää kuitenkin perustella se, miksi tässä asiassa ei ole esitetty sitoumuksia Yamalia koskevien väitteiden poistamiseksi.

Komissio on näin ollen esittänyt sille tältä osin kuuluvan velvollisuuden mukaisesti syyt, joiden takia se ei ole vaatinut tällaisia sitoumuksia. Komissio viittasi nimittäin tältä osin Urząd Regulacji Energetykiin (Puolan energia-alan sääntelyvirasto) toukokuussa 2015 tekemään päätökseen, jossa Yamal-kaasuputken Puolan osuuden haltija, Gaz-System S.A. sertifioitiin Euroopan unionin kaasualaa koskevan säännöstön⁶ puitteissa riippumattomaksi järjestelmänvastaavaksi (jäljempänä sertifiointipäätös). Näin ollen on niin, että **vaikka Gazprom oli yrittänyt vahvistaa määräysvaltaansa Yamal-kaasuputken Puolan osuuden investointien hallinnoimisessa, Gaz-System käytti ratkaisevaa määräysvaltaa näiden investointien osalta** lopullisten sitoumusten hyväksyntävaiheessa sertifiointipäätöksen mukaisesti ja kaasuputken tähän osuuteen liittyvät tietyt merkittävät investoinnit oli lisäksi toteutettu.

Sertifiointipäätös oli näin ollen omiaan hälventämään niitä huolenaiheita, joista Yamalia koskevissa väitteissä oli kyse. Kun otetaan huomioon **komissiolla** asetuksen N:o 1/2003 9 artiklassa tarkoitettujen sitoumusten hyväksymisen yhteydessä oleva harkintavalta, komissiolla **oli oikeus**

² Kantelun hylkäämisestä (asia AT.40497 – Kaasun hinnat Puolassa) 17.4.2019 tehty komission päätös C(2019) 3003 final. Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi tästä päätöksestä nostelun kumoamiskanteen 2.2.2022 antamassaan tuomiossa *Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo v. komissio* (Kantelun hylkääminen), [T-399/19](#) (ks. myös lehdistötiedote [nro 22/22](#)).

³ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 102 artiklan ja ETA-sopimuksen 54 artiklan mukaisesta menettelystä (asia AT.39816 – Tuotantoketjun alkupään kaasutoimitukset Keski- ja Itä-Euroopassa) 24.5.2018 tehty komission päätös C(2018) 3106 final (EUVL 2018, C 258, s. 6).

⁴ [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003 (EUVL 2003, L 1, s. 1).

⁵ Mm. Puolan tasavalta ja Liettuan tasavalta ovat osallistuneet tähän oikeudenkäyntiin tukeakseen kantajan vaatimuksia.

⁶ Maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta 13.7.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY (EUVL 2009, L 211, p. 94).

hyväksyä lopulliset sitoumukset, vaikka ne eivät sisältäneet yhtään toimenpidettä Yamalia koskevien väitteiden poistamiseksi.

Hyväksyessään lopulliset sitoumukset siitä huolimatta, että Yamalia koskevien väitteiden osalta ei ollut esitetty sitoumuksia, **komissio ei ole myöskään loukannut vilpittömän yhteistyön periaatetta**. Unionin yleinen tuomioistuin hylkää väittämän, jonka mukaan komissio olisi estänyt kansallisia kilpailuviranomaisia ja tuomioistuimia ryhtymästä toimiin näissä väitteissä tarkoitettuja menettelytapoja vastaan. Vaikka nämä viranomaiset ja tuomioistuimet eivät saa tehdä päätöksiä, jotka olisivat ristiriidassa riidanalaisen päätöksen kanssa, komissio ei ole todennut, että unionin kilpailuoikeuden rikkomusta ei ole olemassa. Tämä päätös ei näin ollen vaikuta kansallisten kilpailuviranomaisten ja tuomioistuimen valtuuksiin puuttua Gazpromin siihen käyttäytymiseen, joka on yhteydessä Yamalia koskeviin väitteisiin, eikä niiden toimivaltaan soveltaa SEUT 101 ja SEUT 102 artiklaa.

Toiseksi **unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanneperusteen, jossa moititaan sitä, että komissio on hyväksynyt lopulliset sitoumukset, vaikka niillä ei poisteta asianmukaisesti hinnoittelukäytäntöjä koskevia väitteitä**. Gazprom sitoutui tältä osin ottamaan käyttöön vähintään kolmen vuoden pituisissa kaasun toimitussopimuksissa, jotka se on tehnyt viidessä kyseisessä maassa olevien asiakkaidensa kanssa, uuden menettelyn hintojen ja hinnoittelutapojen, jotka määrittävät sopimushinnat, tarkistamiseksi. Tässä uudessa menettelyssä määrätään erityisesti, että näiden hintojen ja hinnoittelutapojen on oltava edellä mainittuihin sitoumuksiin sisältyvien hinnoittelusuuntaviivojen mukaisia ja lisäksi siinä määrätään mahdollisuudesta saattaa tätä koskevat mahdolliset riitaisuudet unionin sisällä muodostettuun välitystuomioistuimeen. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan **komissio ei ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä** myöskään siltä osalta, että se **hyväksyi sitoumuksen, johon edellä mainittu uusi tarkistusmenettely sisältyi, sen sijasta, että se olisi velvoittanut muuttamaan välittömästi hintoja ja hinnoittelutapoja kyseisissä sopimuksissa**.

Komissio ei myöskään ole tehnyt oikeudellista virhettä todetessaan riidanalaisessa päätöksessä, että unionin sisällä muodostettu välitystuomioistuin on velvollinen noudattamaan ja soveltamaan unionin kilpailuoikeutta. Unionin tuomioistuin on nimittäin vahvistanut tuomiossaan Eco Swiss,⁷ että SEUT 101 ja SEUT 102 artiklat ovat oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvia määräyksiä, joita kansallisten tuomioistuinten on sovellettava omasta aloitteestaan ja näiden tuomioistuinten on hyväksyttävä välitystuomion kumoamisvaatimus, jos ne katsovat, että välitystuomio on ristiriidassa näiden määräysten kanssa. Unionin yleinen tuomioistuin katsoo näiden seikkojen valossa ja siksi, että asetus N:o 1/2003 koskee SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan täytäntöönpanoa, että **kansalliset tuomioistuimet voivat myös hyväksyä välitystuomion kumoamisvaatimuksen, jos ne katsovat, että kyseinen välitystuomio on ristiriidassa asetuksen N:o 1/2003 9 artiklan perusteella annetun sitoumuksia koskevan päätöksen kanssa**.

Kolmanneksi **unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanneperusteen, jossa moititaan sitä, että komissio on hyväksynyt lopulliset sitoumukset, vaikka niillä ei poisteta asianmukaisesti alueellisia rajoituksia koskevia väitteitä**. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan **komissio ei ole tehnyt tämän osalta ilmeistä arviointivirhettä myöskään siltä osin kuin kyse on sitoumuksesta ottaa käyttöön mekanismi kaasun toimituspisteen muuttamiseksi**.

Neljänneksi **unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanneperusteen, jonka mukaan komissio olisi sivuuttanut unionin energiapolitiikan tavoitteet**, sellaisina kuin ne on otettu SEUT 194 artiklan 1 kohtaan.

Unionin yleinen tuomioistuin toteaa tästä, että komissio voi sitoumuksia koskevan menettelyn yhteydessä ottaa ennakkoarviointiaan varten huomioon perussopimuksen muiden määräysten tavoitteita erityisesti päätyäkseen väliaikaisesti siihen, että kilpailusääntöjä ei ole rikottu. Komissio tarkistaa esitettyjen sitoumusten tutkinnassa yhtäältä kuitenkin vain sen, poistetaanko näillä sitoumuksilla sen asianomaiselle yritykselle esittämät huolenaiheet, ja toisaalta vain sen, ettei

⁷ Tuomio 1.6.1999, Eco Swiss, [C-126/97](#).

asianomainen yritys ole esittänyt vähemmän pakottavia sitoumuksia, joilla huolenaiheet voidaan poistaa yhtä asianmukaisesti, vaikka menettely ei voi johtaa perussopimusten erityismääräysten vastaiseen tulokseen.

Sitä paitsi kantaja ei ole joka tapauksessa näyttänyt, että lopulliset sitoumukset olisivat sellaisinaan energiapolitiikan tavoitteiden tai energiayhteisvastuun periaatteen vastaisia.

Viidenneksi unionin yleinen tuomioistuin katsoo **Yamalia koskevien väitteiden käsittelyn yhteydessä väitetyiksi tehdyistä menettelyä koskevista sääntöjenvastaisuuksista, että komissio ei ole syyllistynyt tällaiseen sääntöjenvastaisuuteen** asetuksen N:o 1/2003 14 artiklassa tarkoitetun kilpailurajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevän neuvoo-antavan komitean kuulemisen yhteydessä. Vaikka neuvoo-antavan komitean kuuleminen on olennainen menettelymääräys, käsiteltävässä asiassa ei voi olla kyse sellaisesta komission menettelystä, jolla se olisi estänyt tätä komiteaa antamasta lausuntoa kaikista asiaan vaikuttavista seikoista tietoisena eikä siten myöskään riidanalaisen päätöksen laillisuuteen vaikuttavasta rikkomuksesta. Unionin yleinen tuomioistuin hylkää tällaisessa yhteydessä myös kantajan väitteen, jonka mukaan komissio olisi vetänyt niitä, joita asia koskee, markkinaselvityksen yhteydessä harhaan.

Kuudenneksi **unionin yleinen tuomioistuin hylkää kantajan väitteet, joiden mukaan sen 9.3.2017 esittämän kantelun, jossa se ilmoitti Gazpromin väärinkäytön sisältävistä menettelytavoista**, jotka olivat suureksi osaksi päällekkäisiä väitetiedoksiannossa esille tuotujen huolenaiheiden kanssa, **käsittelyssä on loukattu useita menettelyllisiä oikeuksia.**

Unionin yleinen tuomioistuin katsoo komission päätöksestä olla käsittelemättä tätä kantelua riidanalaisella päätöksellä lopetetun hallinnollisen menettelyn yhteydessä, että **nyt käsiteltävässä asiassa erillisen menettelyn aloittaminen kantelun käsittelemiseksi ei sellaisenaan ole sääntöjenvastaista**, kun otetaan huomioon komission esittämät – prosessiekonomiaan ja sen tahtoon olla viivästyttämättä pitkällä olevaan vaiheeseen edenneen asian tutkintaa laajentamalla sen kohdetta – perustuvat legitiimit syyt.

Unionin yleinen tuomioistuin täsmentää kuitenkin, että **erillisen menettelyn aloittamisella kantelun käsittelyä varten ei voida viedä kantajalta sen oikeutta saada kantelijana jäljennös väitetiedoksiannon ei-luottamuksellisesta versiosta ja esittää kirjallisesti huomautuksensa sitoumuksia koskevassa menettelyssä.** Vaikka komissio on pitänyt näiden kahden rinnakkain toimitetun menettelyn yhteydessä yllä tiettyä epäselvyyttä kantajan osallistumisesta sitoumuksia koskevaan menettelyyn ja sen oikeudesta saada jäljennös väitetiedoksiannosta ja esittää tätä asiakirjaa koskevat huomautuksensa kyseisessä menettelyssä, nämä olosuhteet eivät kuitenkaan menneet niin pitkälle, että ne olisivat vaikuttaneet kantajan oikeuksien tehokkaaseen käyttämiseen riidanalaisella päätöksellä lopetetussa menettelyssä.

HUOMAUTUS: Unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta voidaan oikeuskysymysten osalta valittaa unionin tuomioistuimeen kahden kuukauden ja kymmenen päivän määräajassa ratkaisun tiedoksiantamisesta.

HUOMAUTUS: Kumoamiskanteella pyritään tiettyjen sellaisten unionin toimielinten toimien kumoamiseen, jotka ovat unionin oikeuden vastaisia. Jäsenvaltiot, unionin toimielimet ja yksityiset tahot voivat tietyillä edellytyksillä nostaa kumoamiskanteen unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa. Jos kanteen on perusteltu, toimi kumotaan. Kyseessä olevan toimielimen on täytettävä asianomaisen toimen kumoamisesta mahdollisesti syntynyt oikeudellinen tyhjiö.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin yleistä tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan Curia-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla sivustolla "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

